Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014

Juridisk dragkamp om NS-protokoll

Trondheim (NTB-Skjalg Fremo): Striden om eiendomsretten til Nasjonal Samlings protokoll fra årene 1934-1945 har utviklet seg til en juridisk dragkamp mellom staten og en advokat som holder kortene tett til brystet.

Kulturdepartementet skal avgjøre en klage fra advokat Gunnar Cramer, som bestrider Riksarkivarens vedtak om å registrere protokollen som «særskilt verneverdig arkiv».

Cramer hadde i januar en klient som på det tidspunkt tilbød protokollen til salgs for minimum 500.000 kroner.

Riksarkivar John Herstad opplyser til NTB at han fredag sendte saken over til Kulturdepartementet, etter å ha innhentet råd fra Regjeringsadvokaten.

Gjemte protokollen

Riksarkivar Herstad sier at dette også er en «detektivhistorie», og «detektivhistorien» er det politiet som tar seg av. Det skjer på grunnlag av en anmeldelse fra datteren til en motstandsmann som ved krigens slutt fikk protokollen i sin varetekt, og i mange år senere gjemte den i sitt hjem. Denne kvinnen ønsker at Riksarkivaren skal få protokollen, og har anmeldt en slektning som hevdes å ha fått hånd om den.

«Særskilt verneverdig»

Riksarkivaren ba i april advokat Cramer om å orientere sin klient om at protokollen, med hjemmel i den nye arkivloven, nå er registrert som «særskilt verneverdig dokument». Dette innebærer at Riksarkivaren har krav på å få melding «når arkivet skifter eier, helt eller delvis blir planlagt ført ut av landet eller står i fare for å gå tapt».

– Protokollen er en del av et beslaglagt privatarkiv og er etter Riksarkivarens og Regjeringsadvokatens syn et arkiv der staten er rettmessig eier. Fordi Deres klient bestrider statens oppfatning av eierforholdet og har avslått tilbud om minnelig ordning, må eierforholdet avklares med rettslige midler, skriver Riksarkivaren.

Nasjonal Samlings øvrige arkiv oppbevares i Riksarkivet.

HD 1/6-99.